

Toplantı : 10

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 1654

Esnaf ve sanatkârlar ve diğer bağımsız çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu kanunu tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Malî ve İktisadi İşler, Anayasa ve Adalet, Sosyal İşler ve Bütçe ve Plân komisyonlarından 4 er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (Millet Meclisi 1/490; Cumhuriyet Senatosu 1/1264)

(Not : Millet Meclisi S. Sayısı : 201 e 2 nci ek)

*Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 3878*

10 . 8 . 1971

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 5.8. 1971 tarihli 143 ncü Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oyla kabul edilen, Esnaf ve sanatkârlar ve diğer bağımsız çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu kanunu tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

*Sabit Osman Avcı
Millet Meclisi Başkanı*

NOT : Bu tasarı ve teklif 19.11.1969 tarihinde Başkanlıkça ilk komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 16, 21, 22, 28, 29, 30.7; 2, 4, 5.8.1971 tarihli 132, 134, 135, 138, 139, 140, 141, 142 ve 143 ncü birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (M. Meclisi S. Sayısı : 201)

Geçici Komisyon raporu

*Cumhuriyet Senatosu
Geçici Komisyon
Esas No. : 1/1264
Karar No. : 8*

12 . 8 . 1971

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Millet Meclisinin 5. Ağustos 1971 tarihli 143 ncü Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, Esnaf ve sanatkârlar ve diğer bağımsız çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu kanunu tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 10 Ağustos 1971 tarih ve 3878 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle, Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun 10 Ağustos 1971 tarihli 99 ncü Birleşiminde kurulması kabul edilen Geçici Komisyonumuzun 12 Ağustos 1971 tarihli Birleşiminde, Çalışma Bakanı Atılâ Sav ile diğer ilgili bakanlıklar temsilcilerinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi.

Anayasamızın 48 nci maddesi «Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir» hükmü ile bütün vatandaşların bu haktan yararlanması gerektiğini belirtmiş ve bu ödevi de Devlete vermiştir.

Bu ödev 506 sayılı Kanun gereğince, hizmet akdine dayanılarak bir işveren tarafından çalıştırılan kimseleri kapsamına almaktadır.

Memurların sosyal güvenlikleri de 5434, 657 ve 1327 sayılı kanunlarla kurulan veya kurulacak olan sandıklar yolu ile sağlanmaktadır.

Halen hiçbir yolla sosyal güvenliğe sahip bulunmayanlar, tarım sektöründe çalışanlarla, doktor, mühendis, sanayici, tüccar, esnaf ve sanatkâr gibi serbest meslek sahipleridir.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun ilkesi, başkasının hizmetindeki işçiler için sigortalama zorunluğu getirmesidir. Aynı kanunun 86 nci maddesi ile de bir işverene bağlı olmaksızın çalışanların arzuları ile çeşitli sigorta kollarına girme imkânı sağlanmıştır. Sosyal güvenliğin, hak olduğu kadar kaçınılması mümkün olmayan bir yükümlülük olarak kabulü çağdaş uygarlığın gereği olduğundan, hiç değilse, uzun vâdeli sigorta kolu olan mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi tutulmaları zorunlu görülmüştür.

Devlet Plânlama Teşkilâtının sosyal güvenlik kuruluşları hakkındaki görüşüne uygun olarak, sayın üyelerin teklifi ile Hükümet tasarısı birleştirilerek, «Esnaf ve sanatkârlar ve diğer bağımsız çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu kanunu tasarısı» meydana getirilmiştir.

Kanunun gerekçesinden ve ilgili Hükümet temsilcilerinin buna mütedair verdiği tamamlayıcı bilgiler muvacehesinde, mezkûr kanun tasarısı Komisyonumuzca da Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen şekliyle aynen kabul edilerek, öncelik ve ivedilikle görüşülmek temennisi ile, Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip	
Ankara	Eskişehir	Bahkesir	Kütahya
<i>Y. Köker</i>	<i>Ö. Ucuzal</i>	<i>N. Demirel</i>	<i>E. Erdinç</i>
Malatya	Ordu	Tunceli	Rize
<i>N. Akyurt</i>	<i>B. Sıtkı Baykal</i>	<i>A. Bora</i>	<i>O. Mecdi Agun</i>
İstanbul	Tabii Üye	Sinop	Muğla
<i>H. Berkol</i>	<i>M. Ataklı</i>	<i>N. İnebeyli</i>	<i>İ. Karagöz</i>

İstanbul
M. Aksoley

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

Esnaf ve Sanatkârlar ve diğer bağımsız çalışan Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu

I - KISIM

Örgütlenme

Kuruluş :

MADDE 1. — Bu kanunda yazılı sosyal güvenlik hükümlerini uygulamak ve Çalışma Bakanlığına bağlı olmak üzere, Esnaf ve Sanatkârlar ve diğer bağımsız çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu kurulmuştur.

Kurum, kısaca; «Bağ - kur» diye anılır.

Kurum, bu kanun ve özel hukuk hükümlerine tabi malî ve idari bakımdan özerk bir kamu tüzel kişiliğidir; merkezi Ankara'dadır.

Kurumu, Yüksek Denetleme Kurulu denetler.

Organlar :

MADDE 2. — Kurumun organları şunlardır :

- a) Genel Müdürlük kuruluşu,
- b) Yönetim Kurulu,
- c) Genel Kurul.

Genel müdürlük kuruluşu :

MADDE 3. — Genel müdürlük kuruluşu, genel müdür ile yeteri kadar genel müdür yardımcısından ve merkez kuruluşu ile bölge ve şube müdürlüklerinden meydana gelir.

Genel Müdür yardımcıları :

MADDE 4. — Kurumun Genel Müdürü ile yardımcıları Çalışma Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca atanır. Bunların değiştirilmesi, atanmalarındaki usulle yapılır.

Genel Müdür ve Genel Müdür yardımcısı olabilmek için :

- a) Mesleki alanda yüksek öğrenim yapmış olmak,
- b) Genel Müdürlük ve Genel Müdür yardımcılığı görevlerini yerine getirebilecek yetenek, bilgi ve tecrübede olmak,
- c) Devlet Memurları Kanunundaki nitelikleri taşımak, gereklidir.

Genel Müdürün görevleri :

MADDE 5. — Genel Müdür; Kurumun bütün işlerini Yönetim Kurulunun gözetimi altında ilgili kanunlar hükümlerine göre yürütür, yönetim ve yargı yerlerinde üçüncü kişilere karşı kurumu temsil eder.

Temsil yetkisini, gerektiğinde, genel hükümlere göre devredebilir.

Atama yetkisi :

MADDE 6. — Kurum görevlileri genel müdürün önerisi üzerine yönetim kurulunca atanır. Yönetim kurulu bu yetkisini genel müdüre ve genel müdür de kısmen alt kademelere devredebilir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN

Esnaf ve sanatkârlar ve diğer bağımsız çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu kanunu tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millet Meclisi metninin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Millet Meclisi metninin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Millet Meclisi metninin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Personel rejimi :

MADDE 7. — Kurum görevlileri hakkında Kamu İktisadi Devlet Teşekkülleri görevlilerine uygulanan yasalar uygulanır.

Kurumda, Bakanlar Kurulundan alınacak karar üzerine, özel sözleşme ile yerli ve yabancı uzmanlar çalıştırabileceği gibi gerektiğinde Sosyal Sigortalar Kurumu personeline de özlük hakları saklı kalmak üzere görev verilebilir.

Yönetim Kurulunun teşekkülü :

MADDE 8. — Yönetim Kurulu bir karar organı olup, kurumun en yüksek yönetim ve karar yetkisini, sorumluluğunu taşır.

Yönetim Kurulu, bir başkan ile sekiz üyeden kuruludur. Başkan ile bir üye Çalışma Bakanlığının, bir üye Maliye Bakanlığının, bir üye Sanayi ve Ticaret Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla atanır. Sigortalıları temsil edecek diğer dört üye, bağlı buldukları en yüksek meslek kuruluşlarınca gösterilecek üçer aday arasından Genel Kurulca seçilir.

Genel Müdür Yönetim Kurulunun tabii üyesidir.

Bakanlar Kurulunca atanacak başkan ve üyelerin meslekî alanda yüksek öğrenim görmüş olmaları gereklidir.

Sigortalıları temsil eden üyelerin sigortalılık nitelikleri kalmadığı takdirde, tekrar seçilmelerinde Genel Kurul üyesi bulunmaları şartı aranmaz.

Meslek kuruluşları temsilci üyeleri, üyelik niteliklerinden birini kaybetmeleri veya bir asıl üyeliğin boşalması halinde, en çok oy almış olandan başlamak üzere, yedek üyeler sırasıyla Yönetim Kuruluna katılmak üzere göreve çağırılır.

Asil üyenin yerine gelen yedek üye, asil üyenin görev süresini tamamlar. Yönetim Kurulu üyelerinin görev süresi iki yıldır. Süresi biten üyeler tekrar atanabilir veya seçilebilirler.

Başkanın bulunmadığı hallerde geçici Başkanüyeler tarafından seçilir.

Toplantı ve karar sayısı :

MADDE 9. — Yönetim Kurulu en az 7 üye ile toplanır. Toplantıya katılan üyelerin çoğunluğu ile karar verilir.

Oylarda eşitlik halinde Başkanın bulunduğu taraf çoğunlukta sayılır.

Genel Müdürlüğün zorunlu nedenlerle toplantıya katılmaması halinde Genel Müdür yardımcılardan biri, Genel Müdürü temsilen kurul toplantılarına katılır.

Yönetim Kurulu en az haftada bir toplanır. Özürsüz olarak toplantılara katılmıyan üyelerin ücretlerinden, Yönetim Kurulu Yönetmeliğine göre kesinti yapılır.

Haklı özürü nedeniyle üç ay ve daha fazla görevine devam edemeyeceklerin yerine yedekleri toplantılara katılır.

Haklı özürün sona ermesinde asil üye vazifesine devam eder.

Yönetim Kurulunun görev ve yetkileri :

MADDE 10. — Yönetim Kurulunun başlıca görev ve yetkileri şunlardır :

Genel Müdürlükçe hazırlanacak;

a) Kurumun yıllık iş programı ile bütçesini, personel kadrolarını, merkez ve merkez dışındaki örgütler ile sağlık kuruluşları ve başkaca müesseselerin, kurulması veya kaldırılması hakkındaki önerileri,

b) Yönetim giderleri bütçesinin bölümleri arasındaki aktarmalarla ek ve olağanüstü ödenek önerilerini,

(Geçici komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 7. — Millet Meclisi metninin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Millet Meclisi metninin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Millet Meclisi metninin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Millet Meclisi metninin 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

- c) Her çeşit yönetmelikleri, inceleyip onaylamak üzere çalışma Bakanlığına sunmak.
- d) Bilânçoyu, yapılan işler raporunu inceleyip, Yüksek Denetleme Kuruluna bir örneğini de Çalışma Bakanlığına sunmak,
- e) Yönetim giderleri bütçesi bölümlerinin maddeleri arasındaki aktarma önerilerini,
- f) Kurum adına taşınmaz mal edinilmesi, yapılması, idaresi veya bunların satılmaları hakkındaki önerileri,
- g) Kovuşturulmasında kurum için yarar görülmiyen dâva ve icra kovuşturmalarının açılmaması, henüz dâva ve icra kovuşturması haline gelmemiş olan uyuşmazlıkların uzlaşma yolu ile çözümlenmesi ve bunlara ait paraların terkinini önerilerini,
- h) Kurum için yarar görülmiyen hallerde dâva ve icra kovuşturmalarından vazgeçilmesi, kanun yollarına başvurulmaması, bunlara ait para ve malların terkinini, Kurum leh ve aleyhinde açılmış dâva ve icra kovuşturmalarının uzlaşma veya tahkim yolu ile çözümü hakkındaki önerileri,
- i) Kurum görevlilerine ikramiye verilmesi hakkında yapılacak önerileri,
- ı) Kurum görevlilerine imza yetkisi verilmesine ilişkin önerileri,
- j) Kurumda çalıştırılacak yabancı uzmanların sözleşme projelerinin onanması önerileri,
- k) Kurum personelinin eğitimi amacı ile kurslar ve seminerler düzenlenmesi, yurt içinde veya dışında öğrenim ve eğitim yapacakların seçilmesine ilişkin önerileri,
- l) Başkaca öneriler ile Yönetim Kurulu Başkan ve üyelerinin önerilerini, İnceleyip karara bağlamak.
- Yönetim Kurulu, (g), (h), (j) ve (k) fıkralarında belirtilen görev ve yetkilerinden bir kısmını, hazırlanacak yönetmelikteki usul ve esaslara göre, Genel Müdüre, Genel Müdür de Yönetim Kurulunun onayı ile alt kademelere devredebilir.

Genel Kurul :

MADDE 11. — Genel Kurul.

- a) Bu kanuna göre sigortalı sayılanların bağlı buldukları kanunla kurulu en yüksek meslek kuruluşlarınca seçilecek üyelerden,
- b) Çalışma, Maliye, Sağlık ve Sosyal Yardım, Sanayi ve Ticaret bakanlıkları ile Devlet Plânlama Teşkilâtı ve Sosyal Sigortalar Kurumu ve T. C. Emekli Sandığından gönderilecek ikişer temsilciden,
- c) Üniversite, akademi ve yüksek okullar öğretim üyeleri arasından Çalışma Bakanlığınca davet edilecek sigorta, sosyal politika ve ekonomi alanlarında uzman en çok üç kişiden,

Teşekkür eder.

(a) Fıkrası gereğince seçilecek üyelerin sayısı, hangi meslek kollarından seçileceği ve bu mesleklerde çoğunluğu temsil eden kanuni meslek kuruluşları Çalışma Bakanlığınca belirtilir.

Bu maddenin (a) fıkrasında yazılı bulunan üyelerin görev süreleri iki yıl olup yeniden seçilebilirler. Üyelik niteliğini yitirenlerin Genel Kurul üyeliği kalkar ve yedekleri asillerinin görev sürelerini tamamlar.

Genel Kurul Başkanı Çalışma Bakanıdır. Başkan vekilleri Genel Kurulca seçilir.

Genel Kurulun çalışma şekli ve esasları Çalışma Bakanlığınca yapılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Genel Kurulun toplanma zamanı ve toplantı nı sabı :

MADDE 12. — Genel Kurul iki yılda bir en geç Mayıs ayı sonuna kadar Çalışma Bakanının çağrısı üzerine toplanır. Çalışma Bakanı gerekli görürse Kurulu olağaniüstü toplantılara çağırabilir. Toplantı için yeter sayı üye tamsayısının salt çoğunluğudur.

(Gegici komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 11. — Millet Meclisi metninin 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Millet Meclisi metninin 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Genel Kurulun görevleri :

MADDE 13. — Genel Kurulun görevleri şunlardır :

- a) Kurumun çalışmalarını ilgilendiren raporlar hakkında görüşünü bildirmek,
 - b) Kurumun gelecekteki politikası hakkında gerekli ve yararlı gördüğü tavsiyeleri yapmak,
 - c) Çalışma Bakanlığının sunduğu konular hakkında düşüncesini bildirmek,
 - d) Yönetim Kurulunun sigortalıları temsil eden üyeleri seçmek.
- Genel Kurul görüşmelerinin sonuçları bir raporla tesbit edilir ve bu rapor Çalışma Bakanlığına, Yüksek Denetleme Kuruluna ve kuruma tevdi olunur.

Yolluklar :

MADDE 14. — Genel Kurul üyelerinden kamu hizmetlisi olup da Ankara dışından toplanılara geleceklere kanuni yollukları ile; bunların dışında kalan Genel Kurul üyelerine Çalışma Bakanlığınca tesbit olunacak esaslara göre zorunlu giderleri kurumca ödenir.

Kurumun gelirleri :

MADDE 15. — Kurumun gelirleri şunlardır :

- a) Bu kanuna göre sigortalı sayılanların ödyecekleri primler,
- b) Bu kanun gereğince hükmedilecek para cezaları,
- c) Gerçek veya tüzel kişiler tarafından yapılacak bağışlar ve vasiyetler,
- d) Kurumun taşınır ve taşınmaz mallarının sağlayacağı gelirler,
- e) Gerekli hallerde genel bütçeden yapılacak yardımlar,
- f) Kurum iştirak ve kuruluşlarının gelirleri,
- g) Başkaca gelirler.

Karşılıklar :

MADDE 16. — Kurumun her sigorta kolu için ayıracağı karşılıklar;

- a) Faiz haddi yürürlükteki hükümlere göre en yüksek seviyede olmak kaydıyla Devlet bankalarına yatırmak,
- b) Devletin çıkardığı veya kefil olduğu tahviller ile gelir garantisi verdiği hisse senetlerine yatırmak,
- c) Taşınmaz mallara yatırmak,
- d) Sigortalılara konut veya toplu işyeri yapımı için bu yapıların birinci derece ipoteği karşılığında, taşınmazın değerinin % 80 ine kadar, konutlarda 20, işyerlerinde 10 yılda itfa edilmek, % 5 ten aşağı olmamak üzere faiz yürütülmek ve aynı sigortalının ancak kredinin birinden yararlanması kaydı ile tüzük hükümlerine göre ve Bakanlar Kurulunca tesbit olunacak banka veya bankalara mevduatta bulunmak yahut 21 nci madde gereğince kurulacak müesseselere ikrazda bulunmak,
- e) Esnaf ve sanatkârlara işletme ve tesis kredisi olarak tahsis edilmek üzere ve en az % 6 faiz getirmek kaydıyla tüzük hükümlerine göre T. Halk Bankasına yatırmak,
Suretiyle işletilir.

Bu karşılıkların en çok % 40 ı (b) fıkrasında, % 25 i (d), % 25 i (e) fıkrasında yazılı olan konulara yatırılır.

(Geçici komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 13. — Millet Meclisi metninin 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Millet Meclisi metninin 14 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Millet Meclisi metninin 15 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 16. — Millet Meclisi metninin 16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Kurum malları :

MADDE 17. — Kurum paraları ve malları T. Ceza Kanunu bakımından Devlet malı sayılır. Kurumun alacakları Devlet alacağı derecesinde imtiyazlıdır.

Kurum hakkında iflâs hükümleri yürümez.

Kurumun bağılı olmadığı kanunlar :

MADDE 18. — Kurum Muhasebe Umumiye, Artırma, Eksilme ve ihale kanunları hükümlerine, Sayıştayın vize ve denetimine bağılı değildir.

Kurumun dâva ve icra işleri :

MADDE 19. — Kurumun her türlü dâva ve icra işleri ilgili mahkeme ve makamlarda ivedilikle görülür ve sonuçlandırılır.

Vergi, Resim, Harc Bağışıklığı :

MADDE 20. — a) Bu kanunun 15 ve 16 ncı maddelerinde yazılı kaynaklardan elde olunan gelirler ve primlerle,

b) Kurumca sigortalılara ve bu kanuna göre hak sahibi sayılan kimselere verilen ödenekler ve yapılan yardımlar,

c) Kuruma ait taşınmaz mallardan hizmete tahsis olunanlara,

ç) Kurum tarafından açılan dâvalar ve icra kovuşturmaları,

d) Kurumca yapılan bütün işlemler ve bu işlemler için ilgililere verilmesi veya bunlardan alınması gereken yazı ve belgeler ve bunların suretleri,

Her türlü vergi, resim ve harctan bağışıktır.

Tüzel kişiliği olan kuruluşlar kurma yetkisi :

MADDE 21. — Kurum yükümlü olduğu görevleri yerine getirmek üzere kendisine bağılı ve tüzel kişiliği olan kuruluşlar kurabilir.

Bu müesseselerin kuruluşları, çalışma konuları, organlar, görev ve yetkileriyle denetimi usulleri tüzüklerinde belirtilir.

Bu kanunun 17, 18, 20 nci maddeleri kurumun kuracağı bu kuruluşlar hakkında uygulanır. Kurum görevlileri bu kuruluşlarda görevlendirildiklerinde, özlük hakları saklı kalmak şartıyla çalıştırılırlar.

Kuruluş masrafları :

MADDE 22. — Kurumun kuruluş giderlerini karşılamak üzere genel bütçeden on milyon lira ödenir.

Borç alma yetkisi :

MADDE 23. — Kurum Bakanlar Kurulu kararına dayanarak, Maliye Bakanlığının kefilliği ile milli bankalardan 10 000 000 liraya kadar ödünç para alabilir.

(Geçici komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 17. — Millet Meclisi metninin 17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 18. — Millet Meclisi metninin 18 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19. — Millet Meclisi metninin 19 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. — Millet Meclisi metninin 20 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 21. — Millet Meclisi metninin 21 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 22. — Millet Meclisi metninin 22 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 23. — Millet Meclisi metninin 23 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

II - KISIM

Sigorta yardımları

1 NCI BÖLÜM

Genel hükümler

Kanunun amacı ve kapsamı :

MADDE 24. — Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamı dışında kalan ve her hangi bir işverene hizmet akdi ile bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına çalışan esnaf ve sanatkârlar ile diğer bağımsız çalışanlar hakkında mâlûllük, yaşlılık ve ölüm hallerinde bu kanunda yazılı şartlarla sosyal sigorta yardımları sağlanır.

Kanunun uygulanması bakımından kendi adına ve hesabına çalışanlar olarak nitelendirilen bağımsız çalışanlardan kanunla kurulu meslek kuruluşlarına yazılı olan gerçek kişiler ve tüzel kişilerden kolektif şirketlerin ortaklarını, âdi komandit şirketlerin komandite ve kommanditer ortaklarını, limited şirketlerin ortaklarını sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortaklarını kapsar.

Ancak ;

- a) Her hangi bir meslek kuruluşuna yazılması zorunlu olmıyanlar,
- b) Kanunla kurulu emekli sandıklarına kesenek ödemekte olanlar,
- c) Tarım işi yapanlar (Tarım sanatlarına ait işleri yapanlar, hariç),
- ç) Yabancı uyruklular,

Hakkında bu kanun hükümleri uygulanmaz.

MADDE 25. — 24 ncü maddede belirtilen kimseler meslek kuruluşuna yazılarak çalışmaya başladıkları tarihten itibaren kendiliğinden bu kanuna göre «sigortalı» olurlar. Meslek kuruluşları da, yeni yazılanları en geç üç ay içinde kurumun ilgili şubelerine bildirir.

Bunlar hakkında sigorta hak ve yükümleri meslek kuruluşuna yazılarak çalışmaya başladıkları tarihten itibaren uygulanır.

Bu suretle sigortalı olmak hak ve yükümünden kaçınılamaz ve vazgeçilemez.

Sözleşmelere, sosyal sigorta yardım ve yükümlerini azaltmak veya başkasına devretmek yolunda hükümler konulamaz.

Yazılma :

MADDE 26. — Bu kanunun kapsamına girenler, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren en geç üç ay içinde Kurumun ilgili şubesine başvurarak kayıt ve tescillerini yaptırırlar.

Sigortalıların başvurma usulleri ile uymaya zorunlu buldukları esaslar ve tescille ilgili işlemler Çalışma Bakanlığınca hazırlanacak bir tüzük ile tesbit olunur.

2 NCI BÖLÜM

Mâlûllük sigortası

Mâlûllük sigortasından sağlanan yardımlar :

MADDE 27. — Mâlûllük sigortasından sağlanan yardım, mâlûllük aylığı bağlanmasıdır.

(Geçici komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 24. — Millet Meclisi metninin 24 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 25. — Millet Meclisi metninin 25 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 26. — Millet Meclisi metninin 26 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 27. — Millet Meclisi metninin 27 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Mâlûllük :

MADDE 28. — Bu kanunun uygulanmasında çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirdiği tesbit edilen sigortalı mâlûl sayılır.

Şu kadar ki, sigortalılığın başladığı tarihte mâlûl sayılacak derecede hastalık veya ârizası bulunduğu önceden veya sonradan tesbit edilen sigortalı, bu hastalık veya ârizası nedeniyle mâlûllük sigortası yardımlarından yararlanamaz.

Hangi hallerde sigortalının çalışma gücünün en az üçte ikisini yetirmiş sayılacağı Çalışma Bakanlığınca hazırlanacak tüzükte belirtilir.

Mâlûllük aylığından yararlanma şartları :

MADDE 29. — Mâlûllük aylığından yararlanabilmek için;

- a) 28 nci maddeye göre mâlûl sayılmak,
 - b) Bu kanuna göre, en az 5 tam yıl sigorta primi ödemiş olmak,
 - c) Mâlûllük aylığından yararlanmak için işten ayrılarak yazılı istekte bulunmak,
- Şarttır.

Mâlûllük aylığının hesaplanması :

MADDE 30. — Mâlûllük aylığı, sigortalının 50 nci maddede belirtilen gelir basamaklarından son defa prim ödediği gelir basamağının % 70 i oranında hesaplanır.

15 yıldan fazla prim ödemiş olması halinde, fazla olan her tam yıl için bu oran % 1 artırılır. Ancak mâlûllük aylığı, aylığa esas olan gelir basamağının % 80 ini aşamaz.

Mâlûllük aylığının başlangıcı :

MADDE 31. — Mâlûllük aylığı, mâlûllüğün tesbit edildiği tarihi takibeden aybaşından başlar.

Kontrol muayenesi :

MADDE 32. — Mâlûllük aylığı bağlanan sigortalıları kurum kontrol muayenesine tabi tutabilir.

Kabul edilir bir nedene dayanmaksızın kurumun çağırısından sonraki aybaşına kadar kontrol muayenesini yaptırmıyan sigortalının mâlûllük aylığı ödemesi durdurulur. Muayene sonucunda mâlûllük halinin devam ettiği anlaşılırsa, anlaşıldığı tarihi takibeden aybaşından itibaren aylığın ödenmesine yeniden başlanır.

Mâlûllük aylığının kesilmesi :

MADDE 33. — Mâlûllük aylığı :

- a) Yapılan kontrol muayenesi sonucu mâlûllük halinin sona erdiğinin anlaşılması,
- b) Sigortalının, 8 . 6 . 1949 tarih ve 5434, 17 . 7 . 1964 tarih ve 506 sayılı kanunlarla 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinde belirtilen Emekli Sandıklarına ve bu kanuna tabi olan işlerde çalışması,

Hallerinde kesilir.

Yukarda belirtilen haller dolayısıyla mâlûllük aylığı kesilen sigortalılar hakkında, 5434, 506 sayılı kanunlarla, 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinde belirtilen Emekli Sandıkları mevzuatı ve bu kanun hükümleri uygulanmaz.

(Geçici komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 28. — Millet Meclisi metninin 28 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 29. — Millet Meclisi metninin 29 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 30. — Millet Meclisi metninin 30 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 31. — Millet Meclisi metninin 31 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 32. — Millet Meclisi metninin 32 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 33. — Millet Meclisi metninin 33 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Ancak, yukarıda belirtilen kimseler işten ayrılarak yazı ile mâlûllük aylığı isteğinde bulunurlarsa, kontrol muayenesine tabi tutulmak ve mâlûllüğünün devam ettiği anlaşılacak şartıyla, eski mâlûllük aylığı yazılı istek tarihini takibeden aybaşından itibaren yeniden ödemeye başlanır.

3 NCÜ BÖLÜM

Yaşlılık Sigortası

Yaşlılık sigortasından sağlanan yardımlar :

MADDE 34. — Yaşlılık sigortasından sağlanan yardımlar şunlardır :

- a) Yaşlılık aylığı bağlanması,
- b) Toptan ödeme yapılması.

Yaşlılık aylığından yararlanma şartları :

MADDE 35. — Yaşlılık aylığından yararlanabilmek için işten ayrılarak yazılı talepte bulunan sigortalının, kadın ise 55, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması ve bu kanuna göre en az 15 tam yıl sigorta primi ödemiş bulunması şarttır.

Yaşlılık aylığının hesaplanması :

MADDE 36. — Yaşlılık aylığı, sigortalının, 50 nci maddede belirtilen gelir basamaklarından son defa prim ödediği gelir basamağının % 70 i oranında hesaplanır.

Bu oran, 25 yıldan fazla prim ödenmiş olması halinde, fazla olan her tam yıl için % 1, sigortalıya 35 nci maddede belirtilen yaşlardan sonra aylık bağlanması halinde ise, fazla olan her tam yaş için % 1 artırılır.

Yaşlılık aylığı her halde yaşlılık aylığına esas olan gelirin % 90 ını aşamaz.

Yaşlılık aylığının başlangıcı :

MADDE 37. — Yaşlılık aylığı, sigortalının, aylık bağlanması için kurumunda yazılı istekte bulunduğu tarihi takibeden aybaşından başlar.

Yaşlılık aylığının kesilmesi :

MADDE 38. — Bu kanuna göre bağlanan yaşlılık aylığı, sigortalının 8 . 6 . 1949 tarih ve 5434, 17 . 7 . 1964 tarih ve 506 sayılı Kanunlarla, 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinde belirtilen Emekli Sandıklarına ve bu kanuna tabi olan işlerde çalışması hallerinde kesilir.

Yukarıda belirtilen haller dolayısıyla yaşlılık aylığı kesilen sigortalılar hakkında, 5434, 506 sayılı kanunlarla, 506 sayılı Kanununun geçici 20 nci maddesinde belirtilen Emekli Sandıkları mevzuatı ve bu kanun hükümleri uygulanmaz.

Şu kadar ki, yukarıda belirtilen kimselerden işten ayrılarak yazı ile yaşlılık aylığı bağlanması isteğinde bulunanların aylıkları, istek tarihlerini takibeden aybaşından başlanarak yeniden ödenmesine devam edilir.

Toptan ödeme :

MADDE 39. — Bu kanuna göre sigortalı olarak çalıştığı işten ayrılan ve kadın iseler 55, erkek iseler 60 yaşını doldurmuş oldukları halde yaşlılık aylığına hak kazanamamış olan sigortalıların ödedikleri primler, yazılı istekleri üzerine toptan ödeme şeklinde geriverilir.

(Geçici komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 34. — Millet Meclisi metninin 34 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 35. — Millet Meclisi metninin 35 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 36. — Millet Meclisi metninin 36 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 37. — Millet Meclisi metninin 37 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 38. — Millet Meclisi metninin 38 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 39. — Millet Meclisi metninin 39 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

4 NCÜ BÖLÜM

Ölüm Sigortası

Ölüm sigortasından sağlanan yardımlar :

MADDE 40. — Ölüm sigortasından sağlanan yardımlar şunlardır :

- a) Eşe, çocuklara, ana ve babaya aylık bağlanması,
- b) Eşe, çocuklara, ana ve babaya toptan ödeme yapılması,
- c) Ölen sigortalı için cenaze masrafı karşılığı verilmesi.

Ölüm aylığından yararlanma şartları :

MADDE 41. — Ölen sigortalının hak sahiplerine aylık bağlanabilmesi için, sigortalının en az 3 tam yıl sigorta primi ödemiş bulunması şarttır.

Yaşlılık veya mâlûllük sigortasından aylık almakta iken veya bu aylıklara hak kazandıktan sonra ölenlerin hak sahiplerine de ölüm sigortasından aylık bağlanır.

İş kazaları sonucu vukubulan ölümlerde prim ödeme müddeti dikkate alınmaz.

Ölüm aylığının hesaplanması :

MADDE 42. — Sigortalının ölümü halinde, hak sahibi kimselerine bağlanacak aylığın tesbitinde :

- a) Sigortalının almakta olduğu veya bağlanmasına hak kazanmış bulunduğu mâlûllük veya karşılık aylığı,
- b) Mâlûllük veya yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra çalışmaya başlayan veya kontrol muayenesi sebebiyle aylığı kesilen sigortalı için, sağlığında bağlanmış bulunan mâlûllük veya yaşlılık aylığı,
- c) En az 3 tam yıl sigorta primi ödemiş olan sigortalının ölüm tarihinde, 50 nci maddede belirtilen gelir kademelerinden son prim ödediği gelir kademesinin % 70 i üzerinden hesaplanacak aylık, esas tutulur.

Aylık bağlanmamış veya aylık bağlanması için istekte bulunmamış olan kadın sigortalının 55, erkek sigortalının 60 tan yukarı yaşlarda ölümü halinde (c) fıkrasına göre hesaplanacak aylık bu yaşlardan sonra doldurmuş bulunduğu her tam yaş için % 1 artırılarak hesaplanır.

Ölüm aylığının başlangıcı :

MADDE 43. — Sigortalının ölümde hak sahibi kimselerine bağlanacak aylıklar, ölümle aylığı hak kazandıkları tarihten sonraki aybaşından başlar.

Mâlûllük veya yaşlılık aylığı almakta iken ölen sigortalının hak sahibi kimselerine bağlanacak aylık, sigortalının hak kazandığı son aylık döneminin sona erdiği tarihten başlar.

Ölüm Sigortasından toptan ödeme :

MADDE 44. — Ölen sigortalının hak sahibi kimselerinden hiçbiri bu Kanuna göre Ölüm Sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamadıkları takdirde, sigortalının ödediği primler, hak sahiplerine toptan ödeme şeklinde geriverilir.

(Geçici komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 40. — Millet Meclisi metninin 40 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 41. — Millet Meclisi metninin 41 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 42. — Millet Meclisi metninin 42 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 43. — Millet Meclisi metninin 43 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 44. — Millet Meclisi metninin 44 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Eş ve çocuklara, ana ve babaya tahsis yapılması :

MADDE 45. — Ölen sigortalının tahsis yapılmasına hak kazanan kimselerine aşağıdaki hükümlerde belirtilen oran ve şartlarla aylık bağlanır veya toptan ödeme yapılır.

Ölen sigortalının 42 nci madde gereğince tesbit edilecek aylığının veya 44 nci madde gereğince tesbit edilecek toptan ödeme miktarının,

a) Dul karısına % 50 si, tahsis yapılacak çocuğu bulunmayan dul karısına % 70 i,

b) Kadın sigortalının ölümü tarihinde 60 yaşını geçmiş veya çalışmayacak derecede mâlûl olan ve geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen kocasına % 50 si, tahsis yapılacak çocuğu bulunmayan kocasına % 70 i,

c) 18 yaşını (veya orta öğrenim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını) doldurmamış yahut yaşları ne olursa olsun çalışmayacak durumda mâlûl bulunan çocukları ile geçimini sağlayacak başka bir geliri olmamak kaydı ile yaşları ne olursa olsun evlenmemiş kız çocuklarının her birine % 25 i,

d) Sigortalının ölümü tarihinde eşine ve çocuklarına yapılması gereken tahsisin toplamı sigortalıya ait tahsisten aşağı olursa, artanının, eşit hisseler halinde, geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen ana ve babasına, (her birinin hissesi % 25 i geçmemek üzere) % 25 i,

Aylık veya toptan ödeme şeklinde verilir.

Sigortalı tarafından evlât edinilmiş, tanınmış veya nesebi düzeltilmiş yahut babalığı hükme bağlanmış çocuklarıyla sigortalının ölümünden sonra doğan çocukları, bağlanacak aylıktan yukarıda belirtilen esaslara göre yararlanırlar.

Hak sahibi eş ve çocuklara yapılacak tahsisin toplamı, sigortalıya ait tutarını geçemez. Bu sınırın aşılmasını için, gerekirse, hak sahibi kimselerin tahsis miktarlarından orantılı olarak indirmeler yapılır.

Ölüm Sigortasından bağlanan aylığın sona ermesi :

MADDE 46. — Sigortalının dul eşi evlenirse aylığı kesilir. Aylığın kesilmesine yol açan evlenme son bulunca aylık yeniden bağlanır. Sonraki eşinden de aylık almaya hak kazanan dul eşe bu aylıklardan fazla olamı ödenir.

Sigortalının kız çocukları evlenirse bağlanan aylık kesilir. Aylığın kesilmesine yol açan evlenmenin son bulması halinde, dul kaldığı tarihi takibeden aybaşından itibaren geçimini sağlayacak başka bir geliri olmamak kaydı ile yeniden aylık bağlanır.

Sigortalının çocuklarına bağlanan aylıklar; çocuğun 18 yaşını, ortaöğretim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını dolduracağı tarihe kadar devam eder. Bu yaşları doldurdukları tarihlerde çalışmayacak durumda mâlûl olan çocukların aylıkları, bu yaşlara varduktan sonra da kesilmez.

Cenaze masrafı karşılığı :

MADDE 47. — Sigortalının veya yaşlılık veya mâlûllük aylığı almakta olanların ölümleri halinde, cenaze giderleri karşılığı olarak, cenazeyi kaldıran gerçek veya tüzel kişilere, 1 000 lira ödenir.

Bu miktar Yönetim Kurulunun önerisi ve Çalışma Bakanlığının onayı ile artırılabilir.

Yapılacak giderler, cenaze masrafları karşılığı olarak ödenecek miktardan az ise, aradaki fark ölenin ailesine verilir.

(Geçici komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 45. — Millet Meclisi metninin 45 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 46. — Millet Meclisi metninin 46 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 47. — Millet Meclisi metninin 47 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

5. BÖLÜM

Primler

Prim alınması :

MADDE 48. — Bu kanun gereğince sigortalılara yapılacak her türlü yardımlarla yönetim giderlerini karşılamak üzere Kurumca bu kanun hükümlerine göre prim alınır.

Yönetim giderleri Kurumun genel yıllık gelirlerinin % 10 unu aşamaz.

Prim oranları :

MADDE 49. — Bu kanuna göre ödenecek sigorta primi, sigortalının beyan ettiği 50 nci maddede belirtilen gelir basamağının % 13 üdür.

Sigortaya girişlerde bildirilen gelirin % 25 i oranında giriş keseneği; basamak yükselmelerinde aradaki artış farkı kadar yükselme primi alınır.

Bu kesenek ve primlerin tümü vergi uygulamasında gider olarak yazılabilir.

Sigorta primine esas olan gelir basamakları :

MADDE 50. — Bu kanuna göre sigortalıların ödiyecekleri primlere esas olmak üzere bildirecekleri aylık gelir basamakları;

Birinci basamak	:	400
İkinci basamak	:	540
Üçüncü basamak	:	700
Dördüncü basamak	:	900
Beşinci basamak	:	1 200
Altıncı basamak	:	1 600
Yedinci basamak	:	2 000
Sekizinci basamak	:	2 400
Dokuzuncu basamak	:	2 800
Onuncu basamak	:	3 250
Onbirinci basamak	:	3 750
Onikinci basamak	:	4 500

Gelir basamaklarının seçilmesi :

MADDE 51. — Sigortalı, bu kanuna göre sigortalılığının başladığı tarihte 50 nci maddede belirtilen aylık gelir basamaklarından dilediğini seçer ve yazılı olarak en geç 30 gün içinde Kuruma bildirir.

Bildirimin yapılmaması halinde ilk basamak seçilmiş sayılır.

Gelir basamaklarının değiştirilmesi :

MADDE 52. — Sigortalı seçtiği basamakta 2 tam yıl prim ödemedikçe ve sırası dışında basamak değiştiremez.

Basamak değiştirme isteği kuruma yazıyla bildirilir.

Bu yazılı talebi takibeden aybaşından itibaren sigortalı, seçtiği basamak üzerinden primlerini öder.

(Geçici komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 48. — Millet Meclisi metninin 48 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 49. — Millet Meclisi metninin 49 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 50. — Millet Meclisi metninin 50 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 51. — Millet Meclisi metninin 51 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 52. — Millet Meclisi metninin 52 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Primlerin ödenmesi :

MADDE 53. — Sigortalı, 49 ncu maddede belirtilen prim borcunu, (Ocak - Mart), (Nisan - Haziran), (Temmuz - Eylül) ve (Ekim - Aralık) sürelerine adolmak üzere, ilgili dönemi takibeden ayın sonuna kadar kuruma ödemek zorundadır.

Primler, süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, ödenmeyen kısma sürenin bitiği tarihten başlayarak ilk dönem için % 10 fark ve bundan sonra geçecek her ay için % 2 gecikme zammı uygulanır.

Gecikme zammı yalnız prim alacaklarına uygulanır, tutarı bu zammın uygulandığı prim miktarını geçemez.

Dâva veya icra kovuşturması açılmış olsa bile primlerin ödenmemiş kısmı için gecikme zammı tahsil olunur.

Primlerin zamanında ödenmeyen kısmı için, gecikme zammının uygulandığı sürenin sonundan başlayacak kanuni faiz tahsil olunur.

Tabii âfetlerde ve Sağlık Kurulları raporları ile belgelenen hastalık hallerinde, sigortalı tarafından ödenemeyen veya en geç altı ay içinde ödenen primler hakkında bu maddedeki cezai hüküm uygulanmaz.

Primlerin hesaplanması, ödenmesi ve tahsili usulleri tüzükle belirtilir.

Ödenmeyen primler için kurumca düzenlenecek belgeler :

MADDE 54. — Bu kanuna göre alınacak sigorta primlerinin ödenmesi için kurumca sigortalıya yapılacak bildiri üzerine prim borçları ödenmezse, kurumca düzenlenen ve sigortalının prim borcu miktarını gösteren belgeler resmî dairelerin usulüne göre verdikleri belgeler hükmünde olup, icra ve iflâs dairelerince, bunların tabii oldukları hükümlere göre işlem yapılır.

Yersiz olarak alınan primlerin geriverilmesi :

MADDE 55. — Yanlış ve yersiz olarak alındığı tarihten itibaren 10 sene geçmemiş ise, sigortalıya geriverilir.

Primleri geriverilenlere, primleri iptal edilen çalışmaları dolayısıyla kurumca mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından verilmekte olan aylıklar, ilgililer bu sebeple gerekli tahsis ve ödeme şartlarını yitirmiş olurlarsa durdurulur. Şu kadar ki, daha önce sağlanan yardımlara ilişkin giderler ilgililerden geri alınmaz.

6 NCI BÖLÜM

Çeşitli hükümler

Raporlar :

MADDE 56. — Bu kanunun uygulanmasında, mâlûllük halinin tesbitinde Sosyal Sigortalar Kurumu sağlık tesisleri sağlık kurulları ile Genel Bütçeye dâhil dairelere ait hastaneler sağlık kurullarınca verilecek raporlarda belirtilen hastalık ve ârizalar esas tutulur.

Raporları yeter görülmiyen ilgililer Kurumca yeniden muayene ettirilebilirler.

İlgililerin durumlarının tesbitinde son muayene raporu esas tutulur.

Yukarıda belirtilen raporlar üzerine Kurumca verilen karara ilgililer tarafından itiraz edilirse durum, bu Kurumun Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır.

Bu Kurumun Yüksek Sağlık Kurulunun kuruluş şekil ve şartları ile çalışma usulleri ve üyelerine verilecek ödenek. Çalışma ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca birlikte hazırlanacak bir tüzükle tesbit edilir.

(Geçici komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 53. — Millet Meclisi metninin 53 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 54. — Millet Meclisi metninin 54 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 55. — Millet Meclisi metninin 55 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 56. — Millet Meclisi metninin 56 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Aylıkların birleşmesi :

MADDE 57. Hem mâlûllük hem de yaşlılık sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanan sigortalıya bu aylıklardan yüksek olan, aylıklar eşitse yalnız yaşlılık aylığı bağlanır.

Mâlûllük sigortasından aylık bağlanmasına ve yaşlılık sigortasından toptan ödeme yapılmasına hak kazanan sigortalıya yalnız aylık verilir.

Aylıkların ödenmesi :

MADDE 58. — Sigortalıya veya hak sahibi olan kimselere bu kanun gereğince bağlanan aylık, 3 ayda bir peşin olarak verilir. Aylığın başlama tarihi ile ilk üç aylık devre arasındaki haklar ayrıca ödenir.

Peşin ödenen üç aylık, durum değişikliği ve ya ölüm halinde geri alınmaz.

Hizmetlerin birleştirilmesi :

MADDE 59. — 17 . 7 . 1964 tarih ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinde belirtilen emekli sandıkları ile kanunlar kurulu diğer emekli sandıkları mevzuatına tabi geçitli işlerde çalışmış olanların, bu işlerde geçen hizmet süreleri ile bu kanuna tabi hizmetleri 5 . 1 . 1961 tarih ve 228 sayılı Kanun ve bu Kanunu tadil eden 1214 sayılı Kanun esaslarına göre birleştirilir.

Eş ve çocukların kontrol muayeneleri :

MADDE 60. — Bu kanuna göre aylık bağlanan çalışmayacak durumda mâlûl koca veya çocukları Kurumca kontrol muayenesine tabi tutulabilir.

Mâlûl koca 60 yaşını doldurduktan sonra, kontrol muayenesine tabi tutulmaz.

Kabul edilir bir özrü olmadığı halde kontrol muayenesi, Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten sonraki aybaşına kadar yaptırılmazsa, koca ve çocukların çalışmayacak durumda mâlûl sayılmaları sebebiyle bağlanmış veya artırılmış bulunan aylıklar, kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ay başından bağlanarak kesilir.

Muayene neticesinde mâlûllük halinin devam ettiği anlaşılırsa, anlaşıldığı tarihi takibeden ay başından itibaren aylığının ödenmesine yeniden başlanır.

Avans verilmesi :

MADDE 61. — Mâlûllük, Yaşlılık veya ölüm sigortalarından aylık veya toptan ödeme işlemlerine bağlanmış bulunan ve aylık bağlanmasına veya toptan ödeme yapılmasına hak kazandığı anlaşılan sigortalıya veya hak sahibi kimselerine, ileride alacaklarından mahsubedilmek üzere avans verilebilir.

Yolluk ve zorunlu giderler :

MADDE 62. — Bu kanun gereğince sigortalıların ölümünde hak sahibi kimselere,

- a) Mâlûllük durumlarının tesbiti,
- b) Verilen raporların Kurumca yeterli görülmemesi sebebiyle yeniden muayenesi,
- c) Kontrol muayenesi,

Dolayısıyla Kurumca bir yerden başka bir yere gönderilirse bunların veya lüzum görülmesi üzerine bunlara refakat edecek kimselerin yol paraları ile zorunlu giderleri Çalışma Bakanlığınca onanacak bir tarifeye göre Kurumca ödenir.

(Geçici komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 57. — Millet Meclisi metninin 57 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 58. — Millet Meclisi metninin 58 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 59. — Millet Meclisi metninin 59 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 60. — Millet Meclisi metninin 60 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 61. — Millet Meclisi metninin 61 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 62. — Millet Meclisi metninin 62 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

İlgililerin isteği veya itirazı üzerine Kurumca muayeneye gönderilenlerin bu istek veya itirazlarının doğru olduğu anlaşılırsa bunlara ve refakatçilerine de yol parası ve zaruri masraflar ödenir.

Üçüncü kişinin sorumluluğu :

MADDE 63. — Üçüncü bir kimsenin suç sayılır hareketi ile bu kanunda sayılan yardımların yapılmasını gerektiren bir halin doğmasında Kurum sigortalıya gerekli bütün yardımları yapar. Ancak bu yardımların tutarı için üçüncü kişilere rücu eder.

Savcılıktan bilgi istenmesi :

MADDE 64. — Kurum, bu kanunda belirtilen sigorta olayları dolayısıyla yapılan soruşturmaların sonucu hakkında Cumhuriyet savcılıklarından bilgi isteyebilir.

Bildirim ve itiraz :

MADDE 65. — Kurum, Mâlûllük, Yaşlılık ve Ölüm sigortalarından aylık bağlanması veya toptan ödeme yapılması için gerekli belgeler tamamlanınca, bağlanacak aylıkları ve yapılacak toptan ödemeleri hesap ve tesbit ederek en geç üç ay içinde ilgililere yazı ile bildirir.

Sigortalı ve hak sahibi kimseleri, kararı bildiren yazıyı aldıkları günden başlamak üzere bir yıl içinde yetkili mahkemeye başvurarak Kurumun kararına itiraz edebilirler.

İtiraz, kararın uygulanmasını durdurmaz.

Yaş :

MADDE 66. — Mâlûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarına ilişkin yaş ile ilgili hükümlerin uygulanmasında, sigortalıların ve hak sahibi çocuklarının, sigortalının bu kanuna tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihte nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri, sigortalının bu kanuna tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten sonra doğan çocuklarının da nüfusu kütüğüne ilk olarak yazılan doğum tarihleri esas tutulur.

Nüfus kayıtlarında doğum ay ve günleri yazılı olmıyanlar 1 Temmuzda, doğum ayı yazılı olup da günü yazılı olmıyanlar o ayın 1 inde doğmuş sayılır.

Sigorta yardımlarının haczedilemeyeceği :

MADDE 67. — Bu kanun gereğince bağlanacak aylıklar, nafaka borçları dışında, haciz veya başkasına devir ve temlik edilemez.

Ancak, sigortalılara veya hak sahibi kimselerine Kurumca fuzulen ödendiği anlaşılan her türlü aylık yardımlar 55 nci maddenin son fıkrası saklı kalmak kaydıyla, ilgililerin, sonraki her çeşit istihkaklarından, kesilmek suretiyle geri alınır.

Kurum memurlarının teftiş yetkileri :

MADDE 68. — Kurumun teftişe yetkili memurlarına, bu Kanunun uygulanması bakımından, İş Kanununda belirtilen teftiş, kontrol ve denetleme yetkisi tanınmıştır.

Bildirim :

MADDE 69. — Bu kanun gereğince yapılacak bildirimler hakkında 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.

(Geçici komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 63. — Millet Meclisi metninin 63 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 64. — Millet Meclisi metninin 64 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 65. — Millet Meclisi metninin 65 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 66. — Millet Meclisi metninin 66 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 67. — Millet Meclisi metninin 67 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 68. — Millet Meclisi metninin 68 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 69. — Millet Meclisi metninin 69 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Uyuşmazlıkların çözüm yeri :

MADDE 70. — Bu kanunun uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu dâvalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür.

Bu kanuna dayanılarak Kurumca açılacak tasminat dâvaları 10 yıllık zaman aşımına tabidir.

Tüzüklerin düzenlenmesi :

MADDE 71. — Bu kanunda sözü geçen tüzükler bu kanunun yayımı tarihinden başlanarak en geç altı ay içinde düzenlenir.

Tam yılın tanımı :

MADDE 72. — Bu kanunda geçen «tam yıl» deyimini 360 takvim gününü ve «ay» deyimini otuz takvim gününü ifade eder.

İtiraz :

MADDE 73. — Sigortalılar bu kanun hükümlerinin uygulanması hakkında Kurumca yapılacak tesbite karşı, bildirim tarihinden sonraki bir ay içinde yetkili mahkemeye başvurabilirler. İtirazlar bu kanun hükümlerinin uygulanmasını durdurmaz.

Karşılıklar :

MADDE 74. — Her hesap yılı sonunda o yıl içinde elde olunan primlerden ve Kurumun diğer gelirlerinden aşağıdaki karşılıklar ayrılır:

- a) Matematik karşılık,
- b) Ödenmiş primler karşılığı,
- c) Menkul ve gayrimenkuller için dâhili sigorta fonları karşılığı,
- ç) Diğer karşılıklar ve provizyonlar,

Matematik karşılık, bu kanun gereğince bağlanan aylıkların peşin değeri toplamıdır.

Ödenmiş primler karşılığı, o yıl gelirlerinden yıl içinde yapılan bütün ödemeler, matematik karşılıklar ve (c), (ç) bendlerinde yazılı diğer karşılıklar ve provizyonlar çıktıktan sonra geri kalan miktardır.

Teknik bilânço :

MADDE 75. — Malîîlik, Yaşlılık ve Ölüm sigortalarının mali bünyeleri en geç her 5 yılda bir hazırlanacak teknik bilânçolarla gözden geçirilir.

Sigorta yardımlarının geçim şartları ve sigortalıların genel kazanç seviyelerinde meydana gelen değişmeler karşısındaki durumları her 5 yılda bir ve gerekirse daha önce Kurumu tarafından incelenerek varılacak sonuç, gereği yapılmak üzere Çalışma Bakanlığına bildirilir.

Lira kesirleri :

MADDE 76. — Bu kanuna göre sigortalıya veya hak sahibi kimselerinden her birine bağlanacak aylığın aylık tutarındaki lira kesirleri liraya çıkarılır.

Değişen aylıkların başlangıcı :

MADDE 77. — Bu kanuna göre aylık bağlanan sigortalı ile hak sahibi kimselerin durumlarında, kendilerine veya başka hak sahiplerine bağlanmış aylık tutarının artırılmasını veya azal-

(Geçici komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 70. — Millet Meclisi metninin 70 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 71. — Millet Meclisi metninin 71 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 72. — Millet Meclisi metninin 72 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 73. — Millet Meclisi metninin 73 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 74. — Millet Meclisi metninin 74 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 75. — Millet Meclisi metninin 75 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 76. — Millet Meclisi metninin 76 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 77. — Millet Meclisi metninin 77 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

tılmasını gerektiren bir değişiklik meydana gelirse aylık miktarları, bu değişikliğin meydana geldiği tarihi takibeden aybaşından başlayarak artırılır veya azaltılır.

Hakkın düşmesi :

MADDE 78. — Bu kanunda aksine hüküm bulunmadıkça, ölüm sigortası hakları, hakkı doğuran olay tarihinden başlanarak beş yıl içinde istenmezse düşer.

Mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından her hangi bir döneme ilişkin aylığını beş yıl içinde alamayanların bu döneme ilişkin aylıkları ödenmez.

İsteğe bağlı sigorta :

MADDE 79. — En az 2 tam yıl bu kanuna göre sigortalı bulunanlar, kendilerine, daha önce mâlûllük veya yaşlılık aylığı bağlanmamış olmak şartıyla, 24 ncü maddede belirtilen sigortalılık niteliğini kaybettiklerinde, kuruma yazılı olarak istekte bulunmak suretiyle, mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına isteğe bağlı olarak devam edebilirler.

İsteğe bağlı sigortanın hangi esaslar dairesinde yapılacağı Çalışma Bakanlığınca hazırlanacak bir tüzükte belirtilir.

7 NCI BÖLÜM

Ceza hükümleri

Müeyyideler :

MADDE 80. — 26 ncü maddede belirtilen hükümleri yerine getirmiyen sigortalılar hakkında 200 liradan 5 000 liraya kadar hafif para cezası hükmolunur.

Tekerrür halinde hükmolunacak para cezası, birinci defasında 1 000 liradan, ikinci defasında ise 1 500 liradan aşağı olamaz.

Disiplin cezası :

MADDE 81. — 24 ncü maddede belirtilen kimselerden kendilerini süresi içinde kuruma bildirmediklerini tesbit edilenlerle sigorta prim borçlarını zamanında ödemiyeenler hakkında, kuruma yapılacak müracaat üzerine bağlı buldukları meslek kuruluşlarınca bir aya kadar disiplin cezası niteliğinde meslekten men cezası verilir.

Tekerrür halinde verilecek meslekten men cezası bir aydan az olamaz.

MADDE 82. — Bu kanunda geçen «iş kazası» teriminin kapsamının tâyininde 506 sayılı Kanun hükümleri kıyas yoluyla uygulanır.

8 NCI BÖLÜM

Geçici hükümler

Kanunun uygulama alanı :

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanun hükümlerinin ihtiyacı karşılayacak kurum örgütü kurulduktan sonra hangi il sınırları içinde uygulanacağı Bakanlar Kurulunca tesbit olunur.

Bu örgütlenme, yurt çapında en geç 1,5 yılda tamamlanır.

(Geçici komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 78. — Millet Meclisi metninin 78 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 79. — Millet Meclisi metninin 79 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 80. — Millet Meclisi metninin 80 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 81. — Millet Meclisi metninin 81 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 82. — Millet Meclisi metninin 82 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Millet Meclisi metninin geçici 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

İleri yaştakilere aylık bağlanması :

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 45 yaşını geçmiş bulunan erkek sigortalılarla, 40 yaşını geçmiş kadın sigortalılardan, erkek iseler 60, kadın iseler 55 yaşını doldurmuş olmakla beraber, 15 tam yıl üzerinden sigorta primi ödemişler :

a) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce en az on yıldan beri her hangi bir işverene hizmet akdi ile bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına çalıştıklarını belgelemek,

b) En az beş tam yıl sigorta primi ödemek,

Şartıyla, 15 tam yıl prim ödemiş olanlar gibi yaşlılık aylığına hak kazanırlar.

Ancak, bu kimseler 50 nci maddede gösterilen basamaklardan en çok sekizinci veya daha küçük miktarlara karşılık olan basamakların birinden prim ödemeye başlayabilirler.

10 yıllık eski çalışma süresi, bu kanunun uygulanmasına geçildiği tarihten itibaren en geç bir yıl içinde meslek kuruluşları veya vergi dairelerince verilecek belgelerle tevsik edilir.

Çalışma belgelerinin gerçeğe uymadığı mahkeme kararı ile tesbit edildiği takdirde, gerek sigortalılar gerekse belgeyi düzenleyenler hakkında genel hükümlere göre ceza kovuşturması yapılır. Ayrıca, kurumun bu yüzden uğrayacağı zararlar % 50 den fazlası ve kanuni faizi ile birlikte bunlardan tahsil edilir.

Çalışmakta olanların yazılması :

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu kanunun II nci kısmının yürürlüğe girdiği tarihte 24 nci maddenin 1 nci fıkrası kapsamına girenler en geç üç ay içinde kurumun ilgili şubesine başvurarak yazılma işlemlerini yaptırırlar. Meslek kuruluşları da en geç üç ay içinde, sigortalı olarak mevcut üyelerini ilgili şubeye bildirirler.

80 ve 81 nci madde hükmü bu madde içinde uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu kanunun 56 nci maddesinde belirtilen Yüksek Sağlık Kurulu bu kurumun bünyesinde kuruluncaya kadar, sağlık raporları üzerine kurumca yapılan işleme itirazlar Sosyal Sigortalar Kurumu Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır. Bu hizmet karşılığı, Sosyal Sigortalar Kurumunun ücret tarifesi üzerinden Sosyal Sigortalar Kurumuna ödenir.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu kanunda sözü geçen tüzükler yürürlüğe girinceye kadar, bu kanunda tüzükle tesbit olunacağı belirtilen hususlarda, Çalışma Bakanlığınca çıkarılacak genelgelere göre işlem yapılır.

Yürürlük tarihi :

MADDE 83. — Bu kanunun 1 nci kısım hükümleri yayımı tarihinde, II nci kısım hükümleri ise yayımını takibeden ay başından itibaren 6 ay sonra yürürlüğe girer.

Yürürlük hükmü :

MADDE 84. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

(Geçici komisyonun kabul ettiği metin)

GEÇİCİ MADDE 2. — Millet Meclisi metninin geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Millet Meclisi metninin geçici 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Millet Meclisi metninin geçici 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 5. — Millet Meclisi metninin geçici 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 83. — Millet Meclisi metninin 83 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 84. — Millet Meclisi metninin 84 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

